Īrisa DAIŅA

Tautas mūzikā - daudz kopīga

- Limbažnieki savā ziņā izrādījušies izredzētie - tai pašā dienā, kad Rīgā svinīgi atklāja starptautisko festivālu Francijas pavasaris, tā vēsmas izjutām arī mēs: pie mums viesojās Gaskoņas mūziķis Kristians Viesens (Christian Vieussens) un viedais Latvijas etnomuzikologs Valdis Muktupāvels. Viņus vieno savas zemes tautas mūzikas vākšana un popularizēšana.

Abi mūziķi pirms koncerta Limbažos bija tikušies vien iepriekšējā dienā, un, lai gan Kristians - jau šķiroties no limbažniekiem - atvainojās, ka kopējā muzicēšanā bijušas dažas nepilnības, klausītājiem nebūt tā nešķita. Un interesantākais atklājums bija tas, ka franču un latviešu tautas mūzikai ir tik daudz līdzīga - pat noskaņās! Daudz arī līdzīgu instrumentu, kas atšķiras pavisam nedaudz. Nu kaut vai dūdas, stabules, kas skanēja, gan spēlējot latviešu, gan franču dziesmas un deju melodijas, tāpat kokle. Iepazinām arī vairākus agrāk nezināmus instrumentus. Izrādās, arī latviešiem sendienās bijusi virstoņu svilpe, ar ko var izvilināt suģestējošas skaņas - Valdis Muktupāvels to darinājis pēc vācbaltu zinātnieka Bīlenšteina apraksta. Tāpat sitamo cītaru, ar kuru muzicēja Kristians, redzējām pirmoreiz. - Viduslaikos tā bija populāra visā Rietumeiropā, bet līdz mūsdienām saglabājusies tikai Gaskoņā. Viena pati tiek spēlēta ļoti reti, parasti ar to pavada stabuli: muzikants ar vienu roku spēlē stabuli, ar otru sit cītaru. Itālijas un tās tuvākās apkārtnes baznīcās zīmējumos var redzēt, ka šos instrumentus spēlē arī eņģeļi. Simboliski eņģelis ir tas, kas sasaista debesis un zemi. Stabule ir eņģeļu skaņu, putnu dziesmu, cītara - ritma, laika simbols, - pastāstīja viesis.

Koncertam atvēlētais laiks paskrēja nemanot, un tiešām prieks, ka viens no Francijas pavasara pieturas punktiem bija izraudzīts pie mums: mājās devāmies gan mūzikas uzmundrināti, gan zinošāki.